

Tweede versie

Bart J.G. Bruijnen

Tweede versie

een middelmatige roman

Het Verdronken Kalf
2020

Eerste druk maart 2020
Tweede druk december 2020
© 2020 Bart J.G. Bruijnen
Omslag: Jonathan Bruijnen
Vormgeving: Het Verdronken Kalf
Druk: Brave New Books
ISBN 978 94 640 5371 5 / NUR 301

Dit boek is uitgegeven in eigen beheer,
en er heeft geen redactie plaatsgevonden.

Voor de stad Utrecht

Gesundsein heißt, seine Vergangenheit überwinden.
~ Wilhelm Stekel

DEEL 1 – MAART 1996

ULLE KON VANUIT zijn stoel, in zijn buiten het centrum van een middelgrote stad gelegen bovenwoning, terwijl een van de aanwezige gewone huisvliegen daar tamelijk lanterfantend van de keuken naar de voorkamer bewoog, als hij een beetje vooroverboog, redelijk goed zien wat er op straat gebeurde. Op de stoep aan de overkant renden een paar kinderen schreeuwend en lachend tegen de wind in; ze kwamen waarschijnlijk van de school om de hoek. Het was een dinsdag, want de vuilniswagen trok met kleine stappen voorbij. Die ochtend was Ulle uit het ziekenhuis ontslagen, en met zijn rechterarm en linkerbeen nog in het gips zat hij niet bepaald comfortabel, al had hij wel een kussen gekregen en een krukje om zijn been op te leggen. En om de verzachting van de pijn nog meer tegemoet te komen, had zijn vriendin, Bona, vandaag een dag vrij genomen. Ze werkte als receptioniste, toevallig in hetzelfde ziekenhuis als waar Ulle had gelegen, maar wel op een andere afdeling.

‘Zo, koffie,’ zei ze, en ze ging op de stoel links van Ulle zitten en zette twee mokken op het tafeltje tussen hen in, meeneuriënd met de Amerikaanse folkzanger die de dure geluidsinstallatie niet ten volle benutte.

Met meer gebaren dan nodig waren, haalde Ulle het lepelje uit zijn koffie, legde het op tafel, en schoof het zo ver weg als zijn arm kon reiken.

‘Gewoonte,’ zei Bona.

Ulle keek hoe ze in een makelaarskrantje zat te bladeren en voelde zijn driedagsbaard. Hij vergaf haar haar gewoontes. De meeste dan. Zo erg was het eigenlijk ook niet

dat ze een altijd een lepeltje bij zijn koffie gaf, ook al dronk hij die zwart, puur, zonder melk of suiker. Maar hij hield oprecht van haar. Ondanks zijn ontrouw was hij graag bij haar. Hij had haar graag in zijn omgeving en in zijn leven. Zelfs de meeste van haar tics vond hij schattig. Als ze bijvoorbeeld samen boodschappen gingen doen, was Bona altijd tussendoor op zoek naar producten die zouden verlopen op haar verjaardag. Ze kon het niet laten om die dan te kopen. Enkele daarvan werden uiteindelijk weggegooid, omdat zowel zij als Ulle die niet aten, zoals tongenworst en komijnekaas. Bona's tic leverde wel elke keer als ze jarig was een verrassing op voor haar bezoek. Er werd dan van alles neergezet op tafel dat simpelweg op moest die dag. Dat konden aardbeien zijn of garnalen, maar een pot pindakaas of een pak minestrone-soep stond er dan net zo makkelijk naast.

Het was niet zo dat Ulle per se altijd graag naar buiten zat te staren, maar toen Bona bij hem introk – en dat was al ergens in de eerste drie maanden van hun relatie – had hij zich dit plekje snel toegeëigend. De rest van het appartement veranderde toen in rap tempo en onherroepelijk in een ruimte voor kussens en lappen en frutsels, alles in grijstinten. Om de bank te kunnen gebruiken moest die eerst van allerlei textiele attributen ontdaan worden, en daar had Ulle niet altijd zin in. Nee, dan zat hij liever op een simpele stoel naast een simpele koffietafel. Blik naar buiten, want dan hoefde hij ook niet naar alle kitscherige en van een lijst voorziene posters aan de muren te kijken. Daar kon hij dan rustig zijn biertje drinken en zijn muziek luisteren, met wie weet wat er de revue nog zou passeren.

Ulles ogen volgden het raamkozijn.

‘Hoeveel vierkante meter zou dat precies zijn?’ zei hij hardop, zonder daadwerkelijk een antwoord van iemand te verlangen.

‘Nou, op de eerste plaats is het geen vierkante meter,’ zei Bona. ‘De breedte is namelijk langer dan de lengte.’

Ulle lachte zachtjes door zijn neus.

‘De hoogte bedoel ik,’ verbeterde Bona zichzelf.

Toen hij haar ruim zeven jaar geleden ontmoette, werkte ze in een kantoorboekhandel. Hij ging wekenlang elke zaterdag tien potloden bij haar kopen om haar aandacht te krijgen, soms zelfs twintig; thuis stopte hij die dan netjes in een doos. En niet zomaar een of ander Zweeds flut-productje, nee, topmerken kocht hij. Maar wel altijd gewone zwarte grafietpotloden, nooit zachter dan 2B en nooit harder dan 2H. Op den duur moest er wel een gesprek op gang komen; hij werd na verloop van tijd zelfs door haar collega’s potloodvent genoemd, vooral in de vragende zinsconstructie of hij er al was. En niet lang daarna werd zij de voedster van zijn subjectiviteit, de chauffeuse van zijn verleiding, zijn totem in de versmelting van ratio en emotie, zoals dat in de liefde wordt verwoord.

Haar volle wenkbrauwen en haar groene ogen gaven haar gezicht nog altijd die uitdrukking van vertedering en verbaasdheid, maar de zogenaamde biologische klok in haar was inmiddels wel prominenter aanwezig. Voor Ulle speelde een dergelijk hormonaal proces niet – hij was sowieso twee jaar jonger – maar met zijn carrière ging het alleen maar voorwaarts, en hij zag een upgrade van zijn huisje-boompje-beestje-situatie met Bona wel zitten. Eigenlijk was het vinden van een groter huis en het stichten van een gezin een logische stap in zijn succesvolle levensfase, vond hij. Nu had hij dan even een kleine stilstand

door dat verkeersongeluk, maar in zijn branche en bij zijn werkgever waren er voldoende doorstroommogelijkheden, waar hij al vrolijk op meelifte.

Hij hoorde Bona om aandacht zuchten – ze keek hem aan en zag hem naar haar kijken, het middelpunt van zijn harmonie.

‘Wat is er?’ vroeg ze.

‘Niks, hoor,’ zei hij. ‘Ik ben aan het genieten van je. Ik was bijna vergeten hoe genoeglijk ons huisje kan zijn. En zo vastomlijnd. Het is gewoon fijn om eens rustig bij elkaar te zitten. Op onze zeventig vierkante meter.’

‘Zeventig? Dat raam?’

‘Nee. Woonoppervlak. Ons appartement. We moeten overigens minstens naar het dubbele zoeken.’

Ze reikte hem het makelaarsblaadje aan, waarin ze een en ander met een pen had omcirkeld, en ze stond op, omdat de muziek was afgelopen. Bij de stereotoren hield ze een cd omhoog. Ulle wilde een tamelijk afkeurende blik tonen, maar Bona wachtte niet eens op zijn reactie – en een Britse poprockband begon zijn grootste hits van 1978 tot 1992 te spelen.

Misschien had het voorval dat hij door die auto geschept werd nog wel iets goeds teweeggebracht. Anders had hij hier namelijk niet zo knus gezeten met zijn Bona. Anders was hij vandaag weer de weg op. Naar een of andere drogisterij. Om die lokale ondernemer achter de vodden aan te zitten met een optimaliteitspraatje over het behalen van targets en zulks. Het kon hem natuurlijk nog geen gebarsten moer schelen of de bewuste drogist winstgevend was. Als de winkelschappen maar volstonden. Dat was kort gezegd de opdracht van het hoofdkantoor.

Maar ja, op pad zijn had ook nogal heel aangename pluspunten. Business can be pleasure, zei hij vaak tegen

zichzelf. In ongeveer de helft van de drogisterijen waar Ulle de supervisie over had, viel wel iets spannends te beleven. Hij was een goede verkoper. Een heel erg goede. Als het erop aankwam was hij een en al charme, en dat hij zijn scrupules daarbij moeiteloos aan de kant kon zetten, bracht voor hem alleen maar voordelen. Ulle had er een neus voor welke drogisterijmedewerksters te porren waren voor een privéhandeltje. Als hij een ander talent had gehad, was hij het liefst architect geworden, dus zo slecht vond Ulle zichzelf niet. Als er geroeid moest worden, dan kon het geen zonde zijn om dat te doen met de enige riemen die aanwezig waren.

‘Weet je nog dat de makelaar onlangs in dat pand op de Tom Joneskade zei dat de woonkamer, of leefruimte, zoals die eikel het noemde, een breedte van vier meter zou hebben en een lengte van acht?’ vroeg Ulle aan Bona.

‘Dat kan ik me niet meer precies herinneren,’ zei Bona, en ze zette het raam een klein stukje open.

‘Driehonderdzeventig centimeter bij zevenhonderdtachtig centimeter is het, heb ik onlangs nog op de tekening nagekeken,’ zei Ulle.

Bona stak twee sigaretten op en gaf er een aan Ulle.

‘Dat scheelt toch ruim drie vierkante meter,’ zei Ulle.

En hij draaide zijn hoofd zo ontzettend naar Bona toe als maar kon en hield dit scheef.

‘Ik ben nog nooit zo bedonderd! Een normaal mens staat daar niet bij stil, waarschijnlijk,’ voegde Ulle er lacherig aan toe.

‘Nou, ik vond het wel lekker ruim binnen. En het was ook een mooie omgeving. Veel groen in de buurt. Makkelijk parkeren.’

‘Ach, kon beter. In ieder geval moeten we een andere makelaar nemen. Ik ben zelf een verkoper, nota bene. En

deze pipo heeft er geen verstand van. Dat zie ik gewoon. Kijk, iets aan de man brengen is op het eerste gezicht misschien moeilijk, maar het is niet zo chaotisch als vaak wordt beweerd. Het verhelderen van de context kan eigenlijk alles in het leven lichter maken, zeg ik altijd maar. Maar dat bereik je niet met te simpel te herkennen leugens. Die makelaar moet eerst eens leren om manden te verkopen waar hij zelf niet doorheen kan vallen.'

Bona speelde met de zoom van haar rok.

'Maar wil je niet wat lunchen?' zei ze. 'Ik kan een roerei voor je maken. Dat kun je gewoon met een lepel eten, met één hand.'

Ulle schudde zijn hoofd.

'Nee, doe maar nog zo'n pijnstillertje.'

En terwijl Bona de open keuken in liep in een shirt dat niet van haar was, maar van Ulle, zorgde een briesje vanuit het halfopen raam dat Ulle bij zijn afweziging van de voor en tegens van zijn hier en nu zich naar een zekere glimlach mijmerde.

* * *

'HEB JE JE moeder nou al teruggebeld?' vroeg Bona.

Ze waren inmiddels naar de bank verplaatst. Bona had met voornamelijk kussens een fijn nestje voor Ulle gemaakt, waarin hij was opgezadeld met een faseovergang van zitten naar liggen.

'Had ze gebeld dan?'

'Ja, had ik dat niet verteld?'

'En waar zijn m'n ouders dan? Zijn ze weer in Nederland?'

'Nee, in hun huis in Marseille, zei ze, volgens mij. Anders waren ze denk ik ook wel langsgekomen.'

Of ze anders langs waren gekomen, was nog maar de vraag. De verstandhouding tussen Ulle en zijn ouders had geen huis om al dan niet naar te schrijven. Met zijn moeder had hij een zekere band, die onbreekbare verbinding tussen mama en kroost, hoe bekoeld ook, maar zijn vader was eigenlijk nooit een vader voor hem geweest. Maar die had het ook altijd te druk gehad met zijn werk, natuurlijk. Of ja, werk, zijn vader was investeerder – hij handelde voornamelijk met geld en adviseerde hier ook in, al was dat ondertussen alleen nog maar als hobby en tijdverdrijf. Het was al een soort wonder dat Ulles ouders uit eigen beweging contact op hadden genomen. Toen Bona hen een paar weken daarvoor belde over het ongeluk zaten ze in hun huis in London en wensten ze Ulle via Bona beterschap. Bona, die ze eigenlijk ook niet echt mochten, kon leuk als buffer dienen.

Zijn perfecte, rechte neus had Ulle zonder twijfel van zijn moeder, Lette, en dat gewiekste en onverbiddelijke in zijn karakter had hij wellicht van zijn vader, Fridus. Bij de bevruchting had genetisch rumoer dus wel voor enkele gelijkenissen gezorgd. Maar Ulle was een kruimelhandelaarje vergeleken bij de tycoon die Fridus was geweest. Ulle was misschien een handige verkoper, maar daar bleef het dan ook bij. Op de leeftijd die hij nu had, was zijn vader al veelvoudig miljonair. Op de leeftijd die hij nu had, kreeg Fridus trouwens ook zijn eerste kind, wat tevens zijn laatste zou zijn. Zelfs in eerder vader worden kon Ulle zijn eigen vader niet meer overtreffen.

Een zogenaamde liefdesbaby was Ulle zeker niet; hem was altijd heel goed duidelijk gemaakt dat hij niet gepland was.

Fridus ontmoette zijn Lette tijdens een diner van een van zijn zakenrelaties en diens familie, in de zomer van

1959. Zij was toen net 18, en 11 jaar jonger dan hij, en hij had hoofdzakelijk met internationale investeringen al een flink fortuin vergaard in het voorafgaande decennium. Hetzelfde jaar nog trouwden ze. Fridus had echter niet gerekend op de kinderwens van zijn jonge bruid. In die tijd had Fridus redelijk wat geld zitten in het Amerikaanse farmaceutische bedrijf dat bezig was met het ontwikkelen van de anticonceptiepil, en ruim voor deze op de Nederlandse markt werd aangeboden, kon hij er zijn eigen Lette van voorzien. Maar zij wist niet zo goed wat ze ermee moest, ze had er uiteraard geen voorlichting bij gekregen, en op vrijdag 1 maart 1963 rond drieën in de ochtend werd Ulle geboren.

Na Ulles geboorte moest zijn moeder zich laten steriliseren. Zijn vader wilde na dit ongeluk absoluut geen andere kinderen meer. Hij had helemaal geen zin in dat soort handicaps. Vaak had hij door het huis gebruld dat als hij zich moedwillig had willen belemmeren in zijn vrijheid om een vakantie te nemen wanneer het hem uitkwam, hij liever een hond had genomen. Na jaren van hoge bloeddruk was het eigenlijk zijn plan geweest om met zijn jonge vrouw lekker te gaan reizen. Zijn bedoeling was het geweest om onbezorgd met zijn tweetjes van al het heerlijks dat de wereld te bieden had te genieten. En daar paste de hinder van een wezen dat te pas en te onpas om opvoeding schreeuwde niet bij. Maar om zijn geliefde tegemoet te komen, had hij die ene zwangerschap dan maar toegestaan. Ulle mocht tot zijn achttiende verzorgd worden door zijn vrouw, daarna moest hij het huis uit, en vanaf die dag eiste Fridus de volledige aandacht voor zichzelf. Lette liet zich voor het blok zetten, en ze liet de tijd haar acceptatie zijn dat ze haar zoon maar vluchtig mocht koesteren. Maar in feite koos ze simpelweg voor een luxu-

eus leven – er waren immers strikte condities in hun huwelijk.

‘Heb jij het telefoonnummer?’ riep Ulle naar Bona, die niet meer naast hem zat. ‘Of weet je misschien waar mijn boekje is?’

Hij kon haar niet zien, maar ze moest uiteraard ergens in huis zijn.

‘Volgens mij in je jasje,’ was het antwoord vrijwel direct. ‘Ik pak het wel even.’

Ulle had een soort organisatiepakketje dat hij een boekje noemde, een stapel met agenda, telefoonnummers en notities. En doorgaans zat dat in zijn colbert. Voor een buitenstaander leek het wellicht een willekeurige bundel papieren, en er zat al helemaal geen stijlvolle leren map omheen, wat bij collega’s wel gebruikelijk was, maar Ulle kon met zijn systeem zijn hele wereld bedienen. Hij kon ermee ademen en had het nodig om te ademen. Heel zijn werkleven zat erin, en zijn privéleven, maar ook zijn geheime leven, en daarom stond het ook bol van de coderingen. Alleen figuurlijk bol, want het was absoluut een strak en geordend pakket. Ulle sorteerde altijd alles erg solide. Niet alleen op thema en chronologie, maar ook op grootte. A4’tjes vouwde hij altijd keurig op tot A6’jes, en hiervoor nam hij rustig de tijd. Er moest recht gevouwen worden. Eerst hoekpunten op hoekpunten leggen en daarna met een schone vinger een strakke vouw maken. Liet je zoiets verslonzen, dan zou de stapel binnen de kortste keren een bende worden. Maar misschien wel het belangrijkste aan een dergelijk systeem, vond Ulle, was weten wanneer iets weg kon. Ballast kende hij niet. Hij had thuis ook geen kastlade waarin hij onbepaalde zaken bewaarde in de hoop dat die ooit nog nuttig zouden worden. Was er een papiertje niet meer nodig, dan werd het

weggegooid. Zijn boekje bleef zo compact en verschoond van overbodige zaken, en daar voelde hij zich meer dan tevreden bij.

‘Nou zie ik het pas,’ zei Bona, toen ze het boekje aan Ulle gaf. ‘Wat zijn je nagels lang. Je moet ze echt knippen. Ik houd helemaal niet van lange nagels bij mannen.’

‘Ja, sorry dat ik in mijn gespalkte gesteldheid mijn nagelverzorging zo ontzettend heb laten versloffen, mevrouw.’

‘Zal ik ze anders even knippen?’

‘Als je me geen pijn doet.’

‘Even een schaartje pakken.’

Bona liep weer weg, en Ulle legde zijn boekje op zijn buik en begon er met zijn linkerhand in te bladeren. Het velletje met de telefoonnummers van de verschillende huizen van zijn ouders had hij snel gevonden, maar hij werd afgeleid door een handig briefje dat hij ooit had gemaakt met de maten van allerlei dingen die in het appartement nog vervangen dienden te worden. Of die in ieder geval vervangen zouden kunnen worden. Het rolgordijn in de badkamer, bijvoorbeeld, zag er niet meer mooi uit. Er was zelfs sprake van een beetje schimmelvorming, maar niet van dien aard dat er voor de volksgezondheid gevreesd diende te worden. De breedte van dat ding was 90 cm, en de lengte moest minimaal 120 cm zijn. Nu was Ulle zeker niet actief op zoek naar een nieuw rolgordijn voor zijn badkamer, maar als hij toevallig een gunstige tegen zou komen, dan kon hij meteen controleren of de maten wel klopte. Daar was dat lijstje voor bedoeld. Want hij had geen zin om thuis te komen met een deurklink die niet paste, of met een verkeerd tl-buisje. Hij droeg het lijstje toch al een jaar of drie bij zich, maar er was nog niets van weggestreept. Andere prioriteiten. Voor het vervangen van sommige dingen had hij op zich nu wel

tijd, nu hij thuis zat. Maar ja, hij moest ze wel buiten ergens kopen eerst. Bovendien had het inmiddels weinig zin, met de verhuisplannen in volle vaart. Hij vroeg zich af of het gehele briefje misschien wel passé was en of het weg kon, maar hij gaf het het voordeel van de twijfel en liet het ongemoeid in de stapel zitten.

‘Nou, dan zullen we maar eens naar die nagels hier kijken,’ zei Bona, Ulles linkerhand pakkende.

‘Wel voorzichtig, meisje.’

‘Ach, mietje.’

‘Ik weet trouwens niet of ik mijn moeder wel terug ga bellen. Ik denk het niet.’

‘Dat dacht ik al,’ zei Bona grijnzend, en ze stortte zich vol overgave op de manicure.

‘Het is een beetje aandacht dat ze geven, maar bij lange na nog geen belangstelling, laat staan dat ze een drang hebben om werkelijk te communiceren. Ik bedoel, het is niet dat ze echt hun best hebben gedaan. Eén keertje bellen en mij niet aantreffen, was gelukkig genoeg, blijkbaar. Ach, zin in verdere moeite kan ik niet echt vinden. En als ik een hond ben die zichzelf uit moet laten, kan ik mijn baasje dus thuis laten.’

‘Hond? Weet je, je hoeft ook niet te bellen. Van mij niet.’

Om zijn vader te pesten ging Ulle op zijn achttiende, direct na het afmaken van zijn atheneum, in de bouw werken. Pas op zijn vierentwintigste zou hij een handelsopleiding gaan volgen, buiten het weten van zijn ouders om en geheel zelf bekostigd – hij kreeg wel maandelijks wat geld toegestuurd van zijn ouders, maar dat liet hij op een aparte rekening onaangetast staan. Ulle was zijn ouders niets schuldig, vond hij. De oorsprong van een opvoeding ligt in het gereedschap dat opvoeders daarvoor

gebruiken, en voor degenen die worden opgevoed moet de taak van aanpassing daarvan altijd een prioriteit zijn.

‘Andere hand,’ zei Bona, en ze pakte Ulles beide handen en duwde haar borsten ertegen. ‘Maar, hela, wat doet u nu, meneer?’

‘Ik voel het al. Wij gaan een prachtig huisje vinden samen, meisje.’

* * *

DE KERKKLOK KONDIGDE met vijf slagen niets nieuws aan, maar deze vielen toevallig samen met Bona’s melding dat ze die avond bij de benedenburen zouden gaan eten.

‘Dat is wel een sloot koud water vergeleken met de roes van het ziekenhuis waar ik vanochtend nog in dreef,’ zei Ulle.

Het stel dat de begane grond van het pand bewoonde bestond uit de liefvallige Ciamajda en haar halfzachte Gamesh. Ze woonden er nog niet zo heel lang, hooguit een jaar, maar de voordeuren van de twee woonlagen, 48 en 48 bis, bevonden zich pal naast elkaar, en om een of andere reden hadden de verticale burens bijzonder vaak contact bij het betreden en verlaten van hun optrekjes. Karma was dat, volgens Bona. En omdat ze alle vier ongeveer dezelfde leeftijd hadden, kon een gezamenlijke borrel eigenlijk niet uitblijven. Ciamajda en Bona werden al snel vriendinnetjes. Niet alleen hadden ze gemeen dat ze op dezelfde graden oosterlengte en noorderbreedte woonden, maar het toeval wilde ook dat ze qua werk een raakvlak hadden: in het ziekenhuis waar Bona receptioniste was, werkte Ciamajda als verpleegkundige, afdeling bloedafname. Een keer of twee, drie hadden ze samen

geluncht in de kantine, maar in de regel kwamen ze elkaar op hun werkplek niet tegen. Hoe dan ook, die twee vonden dat ze een band hadden. Bij Gamesh en Ulle lag dat anders, al zag Gamesh met een zekere hardnekkigheid het gebruik van alcohol en softdrugs als voldoende overeenkomst om van een echte kameraadschap te spreken.

‘Dus jullie hebben met z’n drieën min of meer besloten dat het het handigst zou zijn als ik met mijn arm en been in het gips naar beneden strompel voor een of andere waarschijnlijk tegenvallende feestdis?’ zei Ulle. ‘Kunnen de potten en pannen niet naar mij toe worden gebracht? We zouden zelfs aan kunnen bieden dat we ons eigen servies en ons eigen bestek gebruiken dan. Dat scheelt heel wat sjouwwerk, dacht ik zo.’

‘Ach, ze hebben ons uitgenodigd, Ulle. Dat is toch aardig van ze? En echt helemaal stilzitten is ook niet de bedoeling voor jou. Je moet volgens mij juist een beetje in beweging blijven.’

‘Ha, maar mag ik er dan ook voor kiezen om vanavond los te gaan in de sportschool?’

Hun straatje lag parallel aan een van de grotere doorgaande wegen van de stad, met op loopafstand een handvol winkels, een duo kroegen, een supermarkt, een eeuwig van eigenaar wisselend eettentje, en een lagere school. Aan dat laatste hadden de twee koppels geen behoefte. Bona en Ulle waren nog niet begonnen met het boetseren van kinderen, en op nummer 48 wilde het ondanks alle inzet en motivatie spijtig genoeg maar niet lukken – en dat terwijl de achterplaats van hun pand grensde aan de tuin van het parochiehuis. Maar misschien had de kerk, het meest aanwezige gebouw in de buurt, met haar zeshoekige bouw en haar gotisch lijkende maar toch traditionalistische architectuur, wel een andere impact op de heidenen

waar zij haar schaduw op wierp. Gelovig was men namelijk vooralsnog met geen stok te krijgen in Ulles woning of daaronder.

‘Nou, normaal zal ik het niet zeggen, maar in deze gesteldheid meld ik maar even dat ik ga pissen,’ zei Ulle, en hij stond redelijk snel rechtop.

‘Heb je dat flesding nodig? Moet ik dat even voor je pakken?’

‘Nee, ik ga gewoon naar de wc. Ik heb geen haast. En bovendien heeft god ons zo geschapen.’

‘Mooi. Dan ga ik even douchen en mezelf optutten voor straks.’

Ze liepen samen een stukje op, maar bij het toilet sloeg Ulle af en ging Bona rechtdoor.

‘Succes!’ zei Bona lachend.

Voor succes had Ulle op de eerste plaats geduld nodig. Zijn onbruikbare rechterarm had meer impact op een geslaagde urinelozing dan zijn keihard gepleisterde been, merkte hij. Het was maar goed dat zijn scharrels hem niet in deze toestand konden zien. Of misschien zouden ze hem juist prima kunnen helpen. Marieke van Drogisterij Het Veen maakte altijd maar wat graag zijn broek open. En Marjolein van Drogisterij Laarstraat kon altijd heel goed richten met zijn jongeheer. Ach, en Marloes van Drogisterij Finesse zorgde dat hij altijd weer netjes schoon was. Hij moest die meiden maar snel eens bellen, vond hij. Het was al een paar weken geleden dat ze contact hadden gehad, dus het werd tijd dat hij hen weer eens vertelde dat zij hem dierbaarder waren dan het licht in zijn ogen, dat hij van hen hield, meer dan woorden konden zeggen, van hen alleen, en van niemand anders.

In de toiletruimte hingen maar liefst zestien fotolijstjes. In een kwart ervan zat een foto van Bona’s overleden

hond. Dat beest was al zeker acht jaar dood, Ulle had hem nooit gekend. Toch moest hij er elke dag wel naar kijken. De rest van de lijstjes was gevuld met familiefoto's; Bona en Ulle kwamen er ieder maar liefst zeven keer op voor. Er waren foto's van hun tienerjaren, toen Bona nog dacht dat ze model kon worden, foto's van hun vakanties in Turkije en Italië, en een kiekje waarvan hij niet meer wist waar het genomen was. Al die aanmoedigende blikken vanaf drie kanten waren ondanks de wellicht goede bedoelingen ervan voor Ulle eigenlijk nooit bevorderend voor een snelle afwikkeling van hetgeen hij in het hokje kwam doen.

Achter de foto's was de muur bewerkt met verf. Met verf en een spons, om precies te zijn. Bona had een paar maanden terug over die hippe techniek gehoord of gelezen, en ze wilde die zelf ook uitproberen. Haar plan was aanvankelijk om hun hele appartement met spons en pasteltinten te lijf te gaan, maar na het kleinste kamertje hield ze het voor gezien.

Ulle plaste op de wc-bril. Maar dat kwam niet zonder meer door zijn huidige bewegingsbeperking. Het kwam wel vaker voor; ook toen hij al zijn armen en benen ongehinderd kon buigen en strekken. Hij had daar niet zo veel moeite mee. Als excuus voor zichzelf zocht hij dan iets als het schaalje met potpourri waardoor hij zou zijn afgeleid. En hij maakte na afloop sowieso de zitting even netjes droog met wat toiletpapier. Dat laatste had hij maar al te goed van Bona geleerd, met behulp van de kracht van herhaling. Schoonmaken was onder de streep ook de minste moeite. Allicht kon hij de natuur ook z'n gang laten gaan; hij had zelfs weleens een en ander opgezocht over het verdampingsproces en van welke parameters de snelheid van het opdrogen afhankelijk was. Maar warmer

kon hij de pis niet uit zijn lichaam krijgen. De luchtdruk in het toilethok, daar had hij in de huidige bouw geen vat op, en op de luchtvochtigheid evenmin. Misschien dat hij nog iets aan de ventilatie kon doen, maar daar kwam dan naar alle waarschijnlijkheid een schroevendraaier en zo bij kijken, dus daar had Ulle helemaal geen zin in. Bovendien kon hij daar de verdampingssnelheid nooit zo erg mee verhogen dat Bona altijd een droge wc-bril aan zou tref- fen. Hij kon het risico gewoon niet lopen. Even de boel droog vegen leverde voor hem in deze situatie een resul- taat op dat door geen enkele andere actie verbeterd kon worden.

‘Wat gaan we eigenlijk eten?’ riep Ulle bij het verlaten van de wc, maar toen hij op de achtergrond het water van de douche hoorde stromen, begreep hij dat hij geen ant- woord hoefde te verwachten.

In de hoek van de gang zag hij zijn oude saxofoon staan. Dierbare herinneringen had hij niet aan het ding. Zijn moeder leek het leuk als hij een instrument leerde spelen, maar al snel werd duidelijk dat hij geen gevoel voor mu- ziek had. Na drie jaar gefrustreerd ploeteren mocht hij van saxles af. Wat Ulle betreft had het instrument niet zo in het zicht hoeven staan. Hij was eigenlijk altijd te lui ge- weest om het van de hand te doen. Maar wat voor hem een souvenir van een trauma was, was voor Bona een hip en eigenwijs object om het huis mee aan te kleden.

Het was niet alleen het etentje die avond dat Ulle een dosis tegenzin had toegediend. Bona had in zekere mate met Gamesh afgesproken dat hij Ulle zou helpen de ko- mende weken. Geen specifieke taken. Hij zou gewoon regelmatig even controleren of er iets was wat Ulle kon gebruiken. Gamesh had het zelf vol geestdrift aangebo- den. Hij zat immers toch werkloos thuis en had dus alle

tijd. Bona leek het een goed plan. Ciamajda leek het ook een goed plan. In Ulles afwezigheid waren de buurtjes het met elkaar overeengekomen dat Gamesh een voortreffelijk zorgbroeder zou zijn. Sowieso moest Ulle af en toe naar de fysiotherapeut voor de actieve revalidatie, en dan kon Gamesh hem mooi brengen. Maar Ulle zelf was dus niks gevraagd. Nou had hij weinig te kiezen. Dat wist hij ook wel. Er stonden voor de deur geen lange, dikke rijen mensen te dringen om zijn boodschapjes te doen en andere wissewasjes te regelen. Gamesh zou alleen niet zijn eerste keuze zijn, en ook niet zijn tweede tot zijn tweeëntwintigste. Met die gozer aan het bier was nog wel vol te houden, maar hij moest er niet aan denken om elke dag koffie met hem te drinken.

‘Zet nog eens een muziekje op,’ zei Bona, in haar badjas voorovergebogen door de gang lopende en haar haren in een handdoek wrijvende.

‘Gewoon iets swingends?’ zei Ulle. ‘Of wil je een artiest horen die bijvoorbeeld van mening is dat de kiem van alle communicatiestoornissen is dat er veel meer emoties zijn dan de taal ons toelaat om uit te drukken?’

GAMESH' GESTOMMEL OP de trap was boven duidelijk hoorbaar. Ulle schudde zijn hoofd naar Bona en zuchtte diep. Bona haalde lachend haar schouders op – ze was vergeten te vertellen dat ze de voordeursleutel al aan Gamesh had gegeven.

'Ja, als hij je dan toch gaat helpen de komende weken, kan hij tenminste makkelijk binnenkomen,' zei ze.

'Dat had ook met een touwconstructie gekund,' dacht Ulle. Dat had hij weleens eerder gezien in een of ander studentenpand. Via katrolletjes langs de muur liep er dan een touwtje van bovenaan de trap tot de trekker van het oplegslot. Als er vervolgens iemand aanbelde, Gamesh bijvoorbeeld, dan kon Ulle met een simpele beweging boven de voordeur openen. Maar ja, de sleutel was nu al vergeven. Het enige wat Ulle er nog aan kon doen, was zich druk maken dat hij nog onvoldoende transcendentiaal gevormd was en hij dus fluctuaties in zijn hartfrequentie en zijn bloeddruk niet onder controle had.

'Goed volk!' hoorden ze Gamesh.

Een tel later zag Ulle hem als duizend ratten de woonkamer binnenzwaaien, en hij bereidde zich voor op een soort grap dat hij met rechts een hand zou moeten geven.

'Welkom thuis, kerel,' zei Gamesh enthousiast hij stak zijn linkerhand uit.

'Volgens mijn moeder moet het met rechts,' zei Ulle overrompeld, waarbij hij een overlap van zijn lichamelijke en zijn emotionele ongemak meende te bespeuren.

Gamesh lachte.